

УДК 159.9:34(075.8)

Л. І. Мороз
доктор психологічних наук, професор,
провідний науковий співробітник
Одеського державного університету внутрішніх справ
С. І. Яковенко
доктор психологічних наук, професор,
перший проректор
Київського інституту сучасної психології та психотерапії

ІНСТИТУТ ПРИСЯЖНИХ В УКРАЇНІ: «ЗА» І «ПРОТИ»

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Про необхідність реформування судової системи в Україні мова йде вже добрих два десятиліття років, але довіра до судової системи тільки зменшувалася і, за даними Центру Разумкова, у березні 2015 року рівень довіри до судів дорівнював 10,6 % – на рівні довіри до російських ЗМІ¹. Досить очевидними є труднощі реформування судової системи та оновлення її персонального складу.

Для виправлення такого прикрого стану мало було прийняти Закон України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» [1], потрібна політична воля та підтримка правників для реформи судоустрою, яка розрахована на період 2015-2020 років, наближення судочинства до світових стандартів, як це передбачають Закони України «Про судоустрій і статус суддів» та Кримінальний процесуальний кодекс України, якими визначається процесуальний порядок здійснення правосуддя судом присяжних.

Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» передбачає реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів задля практичної реалізації принципів верховенства права і забезпечення кожного права на справедливий суд незалежним та неупередженим судом. Зокрема йдеться про відновлення інституту суду присяжних, відомого в англосаксонському світі з XIII ст. Він функціонував в Російській імперії з 1864 року і був скасований у 1917 році² як «не ефективний» (у порівнянні із спрощеним судочинством за наказом НКВС СРСР № 00447 від 30 червня 1937 року.).

13 листопада 1989 р. у СРСР були прийняті «Основи законодавства Союзу РСР і союзних республік про судоустрій», що відродили інститут присяжних: питання винності підсудного у справах про злочини, за вчинення яких передбачена страта або позбавлення волі на строк понад 10 років, могли розглядатися судом присяжних. У той же час, в Україні положення про суд присяжних так і не були впроваджені у практику.

З 1993 року суд присяжних діє в Російській Федерації.

В Україні цей інститут відновлений у 2012 році на підставі ст.124 й 127 Конституції України та чинного Кримінального процесуального кодексу. Кримінальних справ, які передбачають застосування саме суду присяжних, не так вже багато³, а практика його застосування не дуже поширена.

Юристи наводять різні аргументи «за» та «проти» цього інституту [2-3, 5-7]. У цій статті ми зупинимося на психологічних, організаційних та методичних аспектах функціонування суду присяжних.

Аналізуючи останні публікації за темою статті, ми можемо констатувати, що участь у судових засіданнях пересічних громадян викликає у населення більшу довіру, адже присяжний частіше дослухається до аргументів адвоката та тлумачить сумніви на користь підозрюваного, що, як пише в статті «Довіра громадян до судів і суддів» Джеральд Т. Дж. Сенюк, колишній голова суду у провінції Саскачеван (Канада) [8], не гарантує безпомилковості прийнятих рішень.

Перевагою суду присяжних вважають не тільки законність, яку забезпечують судді-юристи, а й справедливість, гарантом якої є участь у відправленні правосуддя представників народу, які оцінюють факти, аргументи сторін і виносять вердикт «винний чи не винний» [4].

Варто зауважити, що поняття справедливості [5], є досить складним й прагнення справедливості може вступати у суперечність із чинним законодавством [15], адже закон відображає інтереси суспільства або його певної частини та певному етапі суспільного життя, а справедливість вище законності хоча критеріїв справедливості чимало і вони не рідко суперечать один одному. Це положення важливе з огляду на необхідності досягнення всіма присяжними згоди щодо винуватості підозрюваного, що не виключає права на окрему думку, яка повинна бути відображена у судовому рішенні.

¹ Див. Українську правду: <http://www.pravda.com.ua/columns/2015/08/4/7076729/>

² Суд присяжних встиг попрацювати в Українській державі в 1917-1920 роках [8].

³ За ст. 31 КПК присяжні розглядають справи у судах першої інстанції щодо злочинів, за які передбачено покарання у вигляді довічного ув'язнення та коли сам обвинувачений клопоче про розгляд його справи саме судом присяжних.

В Україні організаційні та процесуальні аспекти суду присяжних розглянуто в працях юристів-процесуалістів Ю.П. Аленина, Ю.М. Грошевого, Л.М.Карнозової, Р.О. Куйбіди, В.С. Кульчицького, О.П. Кучинської, В.Т. Малайренка, М.М. Михеєнка, В.Т. Нора, М.В. Оніщука, С.В. Прилуцького, О.Б. Прокопенка, І.О. Русанової, М.І. Сірого, А.А. Солодкова, В.М. Тернавської, В.М. Тertiшника, В.І.Шишкіна, О.Г. Яновської та ін.

Порівняльний аналіз функціонування суду присяжних в різних країнах світу, здійснений А.А. Солодковим [9], дає підстави виділити дві його основні моделі – англо-американську і континентальну. Основна відмінність, що дозволяє чітко їх поділяти, полягає у розмежуванні компетенції присяжних і професійних суддів.

В англо-американській правовій традиції суд присяжних розглядає кримінальну справу в складі професійного судді та колегії присяжних; при цьому вердикт про винуватість чи невинуватість підсудного ухвалюється колегією присяжних без професійного судді. На основі вердикту присяжних професійний суддя ухвалює вирок. Таким чином, у межах цієї моделі присяжні («судді факту»), які складають відносно автономну колегію, приймають самостійне рішення (вердикт) щодо встановлення факту вчинення злочину, його доведеності та винуватості або невинуватості підсудного.

Континентальна модель суду присяжних характеризується єдністю колегії суддів (що складається з професійних і непрофесійних суддів), які спільно вирішують питання як стосовно факту вчинення злочину і винуватості або невинуватості підсудного, так і щодо кваліфікації злочину і покарання підсудного).

В.М.Тернавська, розглядаючи питання становлення і розвитку інституту суду присяжних в Україні [10-11], констатує наявність гібридної й досить недосконалої моделі суду присяжних в Україні, яка справляє враження не дієвої й потребує удосконалення як з позицій правового та кадрового забезпечення.

Метою статті є не тільки аналіз аргументів «за» та «проти» існування суду присяжних, а бажання обґрунтувати можливість та необхідність якісного психологічного відбору присяжних, їх підготовки до участі в процесі загалом, спеціального психологічного супроводження участі в конкретній справі.

Переходячи до викладу основного матеріалу дослідження, автори, виходячи із з положень юридичної психології, контактують, що для створення справді працездатного та авторитетного суду присяжних необхідно вирішити низку питань, скориставшись досвідом тих країн, де цей інститут існує вже давно [13-15] та досягненнями юридичної психологічної науки, які стосуються добору та підготовки кадрів для судових органів [13-14], розглянути можливість залучення до

роботи в суді присяжних громадян людей, які мають належні моральні та психологічні якості, мотивованих на складну та відповідальну роботу з розгляду складних кримінальних справ.

В РФ суд присяжних відновив свою діяльність раніше, ніж в Україні. Відбір присяжних в РФ має два етапи. Перший – формування списку, з якого при необхідності методом жеребкування відбираються основні та запасні присяжні для розгляду конкретної справи. Їх кількість більша за потрібну через можливість відводу чи самовідводу⁴.

Перед засіданням головуючий представляється сам і представляє сторони, що беруть участь в судовому процесі; повідомляє кандидатам про участь у процесі, яка кримінальна справа буде розглянута, яка передбачувана тривалість процесу; роз'яснює завдання, що стоять перед присяжними та умови їх участі в розгляді справи. Обов'язок же присяжних правдиво відповідати на питання, що будуть їм поставлені з метою відведення тих людей, які не можуть взяти участь у судовому процесі через конфлікт інтересів, особисту упередженість або з інших причин. Кандидат в присяжні має право заявити самовідвід. Потім запитання кандидатам ставлять прокурор та адвокат, які також можуть мотивовано чи не мотивовано відводити присяжних, поки не буде відібрано 12 основних та запасні присяжні для розгляду даної справи. Щодо кількості присяжних, то число 12 було прийнято у всіх країнах (це визначалось кількістю апостолів і необхідністю мати в суді представників усіх станів). На сьогодні найменша законодавчо визначена кількість присяжних – три особи в Україні, найбільша (15) у Шотландії.

Усі присяжні мають скласти присягу, в якій присягаються виконувати свої обов'язки присягають виконувати свої обов'язки чесно і неупереджено, брати до уваги лише досліджені в суді докази, при вирішенні питань керуватись законом, своїм внутрішнім переконанням. Хоча присяга має, переважно, етичний характер, її порушення може значною мірою вплинути на об'єктивність та неупередженість судового розгляду і в подальшому винесення рішення. У такому випадку присяжний повинен нести відповідальність, що нам власне демонструє іноземний досвід. Українське законодавство, на сьогодні, не передбачають санкцій за порушення присяги присяжним. Світова практика йде шляхом накладення штрафу та відсторонення від справи такого присяжного.

Україна відійшла від класичної англо-американської моделі суду присяжних (де присяжні утворюють окрему від професійного судді колегію) на користь європейської версії «змішаного» судочинства, де троє присяжних та двоє професійних суддів колегіально розглядають справу, що на нашу думку, звужує повноваження присяжних.

⁴ В США із 48 попередньо визначених кандидатів може бути відведена ¼ людей.

Формування переліку присяжних в Україні покладається на територіальне управління Державної судової адміністрації за участі органів місцевого самоврядування (у порядку, передбаченому Законом України «Про судоустрій і статус суддів»), які мають переконатися у відповідності кандидатів формальним вимогам, забезпечити гласність, здійснювати моніторинг та систематично (кожних два роки) оновлювати списки. Нас зацікавило питання, чи багато бажаючих стати присяжними, які їх особливості. За нашим дорученням, для оперативного отримання інформації з цих питань (з мінімальними витратами матеріальних та тимчасових ресурсів) двадцять вісім студентів-юристів провели по 10 стандартизованих інтерв'ю зі своїми родичами та знайомими, які представляють різні верстви населення (загалом опитано 280 громадян віком від 18 до 65 років – 167 жінок і 113 чоловіків). Результати такого «пробного» дослідження свідчать, що про існування в Україні суду присяжних знали 16% опитаних, всі вони мали безпосереднє чи опосередковане відношення до судових та правоохоронних органів, інші не знали нічого або щось чули, але сформулювати певної думки не могли. «Приблизне» уявлення про суд присяжних вони мали завдяки кіно та телебаченню, але ці знання, звісно, далекі від наукових.

Бажання стати присяжним виявили тільки 4% опитаних (це – жінки пенсійного віку), головний аргумент – цікаво дізнатися про злочини, перебуваючи у безпеці, з перших рук і за гроші; хочеться відчувати можливість впливати на важливі рішення; проявити схильність до справедливості. Ніхто з них не зробив нічого, щоб реалізувати таке бажання.

Причини небажання бути присяжним досить однотипні: це не бажання брати на себе велику відповідальність, відсутність часу або бажання займатися тим, що безпосередньо не торкається; зневіра у правосудді, страх припуститися помилки, боязнь тиску на самих присяжних та їх родини тощо.

На питання «Яким ви уявляєте присяжного, які треба ставити до нього вимоги та якими якостями він має володіти», ми отримали наступні відповіді: стать значення не має, бажані середній вік та вища (не юридична) освіта. Не бажані приналежність до політичних партій чи релігійних об'єднань – щоб уникнути упередженості або бажання захищати інтереси «своїх»), прийнятним є участь у діяльності правозахисних організацій.

До «професійно» важливих якостей віднесені міцне здоров'я та психічна рівноважність – щоб людина могла витримати велике навантаження, сприймати й критично оцінювати великий обсяг інформації, протистояти тиску, не була конформістом. Опитувані часто називали не психологічні, а моральні якості – чесність, порядність, принциповість і висловлювали сум-

ніви у можливості їх виявлення за допомогою яких-небудь тестів.

Добір присяжних із числа тих осіб, які виявили відповідне бажання, представниками місцевого самоврядування або волонтерів більшість опитаних вважає формальною процедурою, яка не спроможна забезпечити якісний добір. Деякі з опитаних пропонували «просити авторитетних людей» погодитися на таку роботу, але пояснити як це все організувати, вони не могли. Інші пропонували залучити до пошуку потенційних присяжних правозахисні організації, оцінку кандидатів проводити колегіально та гласно, рішення ухвалювати на зборах територіальної громади.

З отриманих даних не важко зрозуміти, чому, наприклад, у Києві, станом на 20 квітня 2016 року, вдалося знайти тільки 17 присяжних⁵. Враховуючи можливість відводу та самовідводу, їх кількість повинна вимірюватися у сотнях.

Вищезгадані студенти юридичної магістратури під час проведення двох фокус-груп висловили думку, що доцільність формування корпусу присяжних силами «Громадської ради присяжних» – органу, яку вони пропонують утворити з числа юристів та правозахисників. Передбачається, що Члени Громадської ради ініціативно шукають кандидатів серед лідерів громадської думки, психологічну оцінку яких, могли б надавати фахові психологи на громадських засадах чи за трудовою угодою. Зауваження щодо відсутності коштів на оплату праці присяжних студенти спростовують можливістю покладання витрат на відповідачів у справі, кошти від конфіскації їх майна тощо. Вони переконані, що головне значення для присяжного повинно мати усвідомлення громадського обов'язку, а не оплата, хоча вона звичайно повинна компенсувати їх втрати.

Студенти вважають, що відібраним за формальними ознаками присяжним слід проходити навчання за тренінговими програмами, які будуть імітувати судовий процес, що дозволить їм краще оцінити власну спроможність критично опрацьовувати докази та аргументи сторін, ставити запитання до «учасників процесу» по суті, спілкуватися з «суддею» та між собою, відстоювати особисту думку. Деякі студенти вважають, що таке навчання не потрібне, досить ретельного інструктажу перед початком розгляду реальної справи, при якому слід акцентувати увагу на відповідальності присяжного за корупційні діяння, повідомляти їм про можливість, при наявності обґрунтованої підозри у непорядності) вибірково застосовувати до присяжних негласні оперативно-розшукових заходи.

Шукаючи аргументи «проти» відновлення суду присяжних, студенти говорили про небезпеку їх підкупу та залякування. Але це може траплятися із професійними суддями, отже треба дбати про контроль за правомірністю дій та забезпечувати їх захист. Посилання на низький

⁵ З виступу на ТРК «Україна» судді Конституційного суду у відставці Віктора Шишкіна.

рівень правової культури та суспільної моралі громадян України, з яких мають рекрутуватися присяжні спростовувалися більшою суспільною увагою загалом до судової системи та зростанням інтересу до правових питань й реального впливу громади на судочинство. Вважається що присяжним не потрібні юридичні знання, вони повинні керуватися при винесенні свого рішення здоровим глуздом, життєвим досвідом, розумом, а не емоціями, а тому їх юридична підготовка не потрібна.

Великі фінансові витрати на функціонування суду присяжних здаються перебільшенням, оскільки справ, які вони можуть розглядати не так вже й багато. Брак судових приміщень для розміщення присяжних – загальна проблема, яка вирішується за рахунок проведення «виїзних засідань» у справах, які мають значний суспільний резонанс.

Щоб присяжні приймали рішення не під впливом емоцій, викликаних красномовством учасників процесу, варто при відборі дбати про пошук людей зрілих та психічно зрівноважених, а не просто обмежуватися «довідкою про те, що людина не перебуває на психіатричному чи наркологічному обліках. Для об'єктивної оцінки фактів присяжні повинні мати можливість клопотати про залучення до справи висновків спеціалістів, можливість допитувати в залі суду експертів.

Можливо, що присяжні час від часу будуть виправдовувати справжніх злочинців, але це краще, ніж карати невинних. Щоб оцінити аргументи «за» та «проти» суду присяжних, звернись до зарубіжного досвіду. Вважається, що присяжні в першу чергу керуються ідеями справедливості [5], вони більш самостійні, оскільки є незалежними від суддів, не знайомі між собою й тому їм легше зберігати критичність при оцінці аргументів та фактів.

Сучасні західні дослідники, зокрема, Хесті та його колеги (Hastie, Penrod, Pennington, 1983 [18]) вважають найбільш важливими такі мотиви участі присяжних у судовому процесі: звичка якісно виконувати свою роботу, прагнення прийняти справедливе рішення, спроможність виробляти та відстоювати власну думку, спираючись на факти, а не емоції, бажання висловити думку власної референтної групи, хоча референта група може зробити присяжного упередженим щодо специфічних якостей звинуваченого, які не мають відношення до справи (якщо, наприклад, підозрюваний в убивстві гомосексуаліст), інтерес до людей, їх поведінки й подій, які відбуваються у реальному житті.

Несприятливими якостями (за результатами проведення фокус-груп за участі слухачів магистратури в галузі права та психології) є не критичне сприйняття інформації, низький (у межах норми) рівень інтелекту, самовпевненість, прагнення до самоствердження, емоційна вразливість, конформізм, не надійність щодо виконання покладених обов'язків.

Висновки, пропозиції та подальші перспективи досліджень. На нашу думку, аргументів на користь існування суду присяжних більше, ніж «проти». Разом із цим є питання, які заслуговують та увагу та подальший розвиток.

Зокрема, відповідність кандидата у присяжні формальним вимогам є необхідною, але не достатньою підставою для того, щоб включити його у реєстр. Окрім відсіву «не придатних», потрібна оцінка професійної придатності, за участі фахових психологів (на громадських засадах чи трудовою угодою), шляхом діагностики психологічно важливих якостей, які притаманні професійним суддям, а також морально-психологічних якостей, які важко виявити за допомогою традиційних методів психодіагностики (це принциповість, справедливість, чесність), та які можуть оцінити представники громадськості при конкурсному відборі.

Ми вважаємо корисним долучити до відбору громадськість, фахових психологів, а навчання кандидатів у присяжні проводити методом моделювання судового засідання, для того, щоб вони самі на підставі саморефлексії, зворотного зв'язку від групи та експертів переконалися у своїй адекватності поставленим завданням, спроможності правильно оцінювати аргументи сторін, юридично встановлені факти, вступати в комунікацію з учасниками процесу та між собою з метою винесення неупередженого рішення.

Потребують додаткового вивчення питання професійно-психологічного відбору присяжних, їх мотивування та контролю, зокрема, із використанням методів ОРД для протидії загрози корупції, захисту присяжних від спроб їх залякати чи шантажувати, необхідності психологічного супроводження кримінального процесу у випадках, коли мають місце обтяжуючі провини обставини (особлива жорстокість й т. ін.), організації спеціальних перевірок для добору присяжних для розгляду справ, що розглядають в закритому режимі (наприклад, при звинуваченні у державній зраді чи шпionaжі).

Зважаючи на невисоку грошову винагороду праці присяжних, пропонується створити Громадську раду присяжних для популяризації самого інституту присяжних та ініціативного пошуку достойних кандидатів серед патріотів, які через інвалідність не можуть працювати, мають більше вільного часу і в яких домінують моральні мотиви участі у судочинстві. Зважаючи на вірогідність емоційного вигорання присяжних, слід опрацювати питання зменшення небезпеки їх особистої психологічної деформації.

Література

1. Закон України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» // (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 23, ст.870) Див. Електронний ресурс <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1188-18>
2. Аленин Ю.П. К проблеме введения суда присяжных в Украине / Ю.П. Аленин // Ак-

туальні проблеми політики. – Одеса, 2002. – Вип. 13-14. – С. 235-244.

3. Бернем У. Суд присяжних заседателей / У. Бернем. – М.: Изд-во МНИМП, 1995. – 128 с.

4. Гулевич О.А. Психология в суде присяжных. / О.А. Гулевич Аналитический обзор: Учебное пособие. – М.: Междунар. Общ-во им. Л.С. Выготского, 2003. – 259 с.

5. Гулевич О. А. Социальная психология справедливости. / О.А.Гулевич. – М.: Изд-во «Институт психологии РАН», 2011. – 284 с.

6. Карнозова Л.М. Возрожденный суд присяжных: замысел и проблемы становления. / Л.М. Карнозова. – М.: Nota Bene, 2000. – 368 с.

7. Маляренко В.Т. Позитиви и негативи суду присяжних / В.Т. Маляренко // Право України, 2000. – № 3. – С. 3-12.

8. Сенюк Дж. Т. Довіра громадян до судів і суддів // Див. <http://dpspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/14006/12-Senyuk.pdf?sequence=1>

9. Солодков А.А. Сучасні світові моделі суду присяжних / А.А. Солодков // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. – 2014. – № 10-2. – Том. 2. – С. 133-135

10. Тернавська В.М. Деякі питання історії становлення і розвитку інституту суду присяжних в Україні / В.М. Тернавська. // Вісник КНУ ім. Тараса Шевченка. Юридичні науки. – К., 2004. – Випуск 61. – С. 79-82.

11. Тернавська В.М. Інститут суду присяжних у судовій системі Української держави 1917-1920 рр. XX ст. / В.М. Тернавська. // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2006. – № 8. – С. 90-97.

12. Тертишник В.С. Суд присяжних: суть ідей, історичний досвід, перспективи становлення та актуальні проблеми сьогодення / В.С. Тертишник // Юридична Україна. – 2003. – № 8. – С. 15-19.

13. Черновський О.К. Визначення професійної придатності до судової діяльності / О.К.Черновський // Європейські перспективи. – 2013. – № 9. – С. 207-213.

14. Черновський О.К. Шляхи вдосконалення професійно-психологічного відбору суддівських кадрів. / О.К.Черновський // Наше право. – 2013. № 9. – С. 191-195.

15. Черняева А. В. Справедливость и законность в политико-правовой концепции Дж. Ролза: Автореф. дис. ... канд. юр. наук / Анна Викторовна Черняева. – СПб.: Юрид. ин-т МВД РФ, 2010. – 19 с.

16. Bell B.E., Loftus E.F. Trivial persuasion in the courtroom: the power of (a few) minor details // Journal of Personality and Social Psychology. 1989. Vol.56. P.669&679.

17. Bodenhausen G.V., Wyer R.S.Jr. Effects of stereotypes on decision&making and information&processing strategies // Journal of Personality and Social Psychology. 1985. Vol.48. P.267-282.

18. Wilhelmy R., Bull R., Vrij A. Pictures of the mind: does drawing lead to more errors in children's recollection of an argumentative event // Forensic psychology and law: traditional questions and new ideas / Ed.by A.Czerederecka, T.Jaskiewicz&Obydzinska, J.Wojcikiewicz. Krakow, 2000. P.208&214.

19. Hastie R., Penrod S., Pennington N. Inside the jury. Cambridge & L., 1983. – 288 p.

Анотація

Мороз Л. І., Яковенко С. І. Інститут присяжних в Україні: «за» і «проти». – Стаття.

Стаття присвячена аналізу позитивних та негативних аспектів запровадження суду присяжних в Україні з позицій юридичної психології. Головні труднощі реалізації нової для сучасної України «гібридної» моделі вбачається в недостатній мотивації присяжних, недосконалої існуючої тепер системи формування корпусу кандидатів у присяжні. Аналіз літератури, результати опитувань громадян та фокус-груп слухачів магістратури в галузі права та психології дозволили запропонувати психологічні вимоги та протипоказання для формування корпусу присяжних, конкретизувати підходи щодо їх підбору, підготовки до участі в конкретних справах, супроводу за участі фахівців-психологів та громадськості.

Ключові слова: інститут присяжних в Україні, вимоги до кандидатів у присяжні, протипоказання, супровід діяльності.

Аннотация

Мороз Л. И., Яковенко С. И. Институт присяжных в Украине: «за» и «против». – Статья.

Статья посвящена анализу положительных и отрицательных аспектов введения суда присяжных в Украине с позиций юридической психологии. Главная трудность реализации новой для современной Украины «гибридной» модели усматривается в недостаточной мотивации присяжных, несовершенства существующей теперь системы формирования корпуса кандидатов в присяжные. Анализ литературы, результаты опросов граждан и фокус-групп слушателей магістратури в области права и психологов позволили предложить психологические требования и противопоказания для формирования корпуса присяжных, конкретизировать подходы к их подбору, подготовке к участию в конкретных делах, сопровождения при участии специалистов-психологов и общественности.

Ключевые слова: институт присяжных в Украине, требования к кандидатам в присяжные, противопоказания, сопровождение деятельности.

Summary

Moroz L. I., Yakovenko S. I. The jury in Ukraine: «for» and «against». – Article.

The article devoted to the positive and negative aspects of introducing the jury in Ukraine from the standpoint of legal psychology. The main difficulty for the implementation of the new modern Ukraine "hybrid" model is seen in the lack of motivation of the jury, the imperfections of the existing system now forming corps of candidates for the jury. Analysis of the literature, the results of surveys of citizens and focus groups of students of Master in Law and Psychology allowed to offer psychological demands and contraindications for forming corps jury to specify approaches to their selection, preparation for participation in specific cases, support for the participation of professional psychologists and the public.

Key words: the jury in Ukraine, the requirements for candidates for the jury, contraindications and maintenance activities.